

HINDELOOPEN

Hidde Nijland Stichting

Dijkweg 1, 8713 KD Hindeloopen
Telefoon 05142-1420

openings tijden

15 maart-oktober

maandag-zaterdag 10.00-17.00 uur

zondag 13.30-17.00 uur

Hindeloopen is al een vrij oude stad. Hoe oud precies is niet bekend. Er bestaan enkele legendes over het prille begin van Hindeloopen en verklaringen over haar naam, maar enige zekerheid hierover is er niet. Wel is bekend dat er in de achtste eeuw, op de plaats van het huidige Hindeloopen, een nederzetting was, die meermalen een aanval van de Noormannen heeft moeten verduren. Niet eerder dan in de twaalfde eeuw komen we de naam Hindeloopen weer tegen op een geschrift van de abdij van Fulda. Vanaf 1355 was er sprake van een 'stads'- of 'gemeente'-bestuur en een eigen kerk, gewijd aan St. Gertrudis, een van de patroonheiligen van de schippers. Dit laatste wijst erop dat Hindeloopen haar agrarisch karakter verloren had en dat handel en scheepvaart een belangrijke bron van inkomsten waren geworden. We komen de naam Hindeloopen dan ook regelmatig tegen in de steden rond de Zuiderzee, zoals Kampen en Harderwijk en de opkomende handelssteden Enkhuizen en Amsterdam. Ook werden er Hindelooper schippers aangetroffen langs de kust van de Noordzee en de Oostzee. In de zeventiende en vooral de achttiende eeuw onderhield Hindeloopen belangrijke contacten met Amsterdam. Dit werd mede veroorzaakt doordat, Hindeloopen zelf geen zeehaven had. Voor de winterstalling van de schepen, van 1 november tot 22 februari, werd de haven van Amsterdam gebruikt. Hindeloopen concentreerde zich hoofdzakelijk op de houthandel. Dit hout werd van Noorwegen, Zweden, Noord-Polen en Noord-Rusland naar de Zaanstreek, het toenmalige industriële centrum van Holland, vervoerd. In Amsterdam, de stapelplaats van de voocht, kochten zij onder andere de katoenen stof, die de Hindelooper vrouwen voor hun kleding gebruikten.

*Voorbeelden van de beroemde Hindelooper
schilderkunst.*

Afdeling gewijd aan de Hindelooper handel en scheepvaart.

Rechts: Toepassing van de Hindelooper schilderkunst op een wandbetimmering.

Hindeloopen was in de zeventiende en achttiende eeuw een rijke stad, getuige de interieurs, klederdracht en eigen schilderkunst. Daar kwam vrij plotseling een einde aan door de Vierde Engelse oorlog (1780-1784) waarbij veel Hindelooper schepen verloren gingen en door de daarop volgende Napoleontische overheersing met het continentaal stelsel. Deze twee gebeurtenissen waren voor Hindeloopen, dat volkomen afhankelijk was van handel en scheepvaart, rampzalig. Hindeloopen verarmde zienderogen en het inwonertal daalde in vrij korte tijd van 2300 tot nauwelijks 700. Veel kapiteintshuizen werden afgebroken en de schilderkunst en klederdracht stierven uit. Hindeloopen raakte volkomen in de vergetelheid tot aan het eind van de negentiende eeuw. Toen ontstond er een groeiende interesse in historie, ambacht en folklore. Hindeloopen werd herontdekt. Dat had als gevolg dat complete inboedels door collectioneers werden opgekocht.

Een van deze verzamelaars was Hidde Nijland, geboren in 1856 in Leeuwarden, die een verzameling beschilderde Hindelooper meubelen, gebruiksvoorwerpen en kostuums bezat. In zijn woonhuis in Dordrecht was een complete Hindelooper kamer gebouwd. Deze collectie schonk hij in 1917 aan de gemeente Hindeloopen. Hij stelde daarbij wel als voorwaarden, dat de collectie als museum ondergebracht werd in het toenmalige stadhuis en dat die zijn naam zou dragen.

Na twee jaar van voorbereiding werd het museum op 16 juli 1919 officieel geopend. Het museum omvatte een Hindelooper kamer, klederdrachtpoppen, Hindelooper schilderkunst en een aantal stedelijke oudheden. Het was het eerste niet-rijksmuseum, dat subsidie kreeg en het genoot meteen al een grote bekendheid. Na de Tweede Wereldoorlog nam de interesse in het museum wat af en in de jaren vijftig leefde het eigenlijk een wat sluimerend bestaan. Daar kwam in 1958 verandering in, toen de heer W. Lefèbre conser-

vator werd. Bij het 40-jarig jubileum in 1959 werd de opstelling gemoderniseerd en was er een expositie van Hindelooper schilderwerk van meer recente datum. Ook werd de collectie sterk uitgebreid door enkele belangrijke schenkingen en aankopen. In 1970 werd het gebouw gerestaureerd en opnieuw ingericht. Het museum strekt zich thans uit over drie verdiepingen en geeft met zijn collectie een goed beeld van Hindeloopen in de achttiende en negentiende eeuw. In de vorm van stijlkamers is een reconstructie te zien van een Hindelooper huis uit de achttiende eeuw. Globaal was zo'n huis ingedeeld in twee kamers: een voor- en een achterkamer met daar tussenin de bedsteden. De pronkkamer, de buitenkamer genaamd, lag aan de achterkant van het huis. Deze kamers waren betegeld en voorzien van beschilderd meubilair alsmede een rijk gesneden Hollandse kast. In deze stijlkamers wordt op poppen de typische Hindelooper klederdracht getoond. De verschillen in de klederdracht, welke een samenspel van gebloemde en geruite katoenen stoffen vormen, worden nader toegelicht. In een ruimte wordt het verschil tussen de Hindelooper schilderijstijl en andere stijlen duidelijk gemaakt door deze naast elkaar te tonen.

Aan de hand van scheepsmodellen, scheepsbenodigdheden en schilderijen wordt een overzicht gegeven van de scheepvaarthistorie van Hindeloopen.

Het belangrijkste bezit van het museum is de uitgebreide en fraaie collectie Hindelooper schilderwerk, die permanent in het museum wordt tentoongesteld.

Aangezien het museum De Hidde Nijland Stichting in de stad Hindeloopen zelf ligt, staan gebouw, collectie en stad in directe relatie tot elkaar.

Het museum De Hidde Nijland Stichting geniet een internationale bekendheid en is een niet meer weg te denken onderdeel van de Hindelooper samenleving nu en de Friese cultuur van toen.